

मा. उच्च न्यायालय, मुंबईचे कार्यरत तसेच सेवानिवृत्त
मा. मुख्य न्यायमूर्ती/न्यायमूर्ती यांना रोकडरहित वैद्यकीय
सेवा अनुज्ञेय करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

विधि व न्याय विभाग

शासन निर्णय क्र.:- एमईडी ६७२१/प्र.क्र. ६१/का. ४

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक :- १० जुलै, २०२५.

- संदर्भ :-** १) मा. सर्वोच्च न्यायालयात याचिका क्र. ५२३-५२४/२००२ मध्ये दाखल अवमान याचिका क्र. ४२५-४२६/२०१५ मध्ये प्राप्त दि. २४/१०/२०१८, दि. ३०/०४/२०१९, दि. २५/०७/२०१९, दि. १७/१२/२०२४, दि. १८/०२/२०२५, दि. १५/०४/२०२५, दि. २९/०४/२०२५ व दि. २१/०५/२०२५ रोजीचे आदेश,
- २) शासन अधिसूचना, वि. व न्या.वि., क्र. एचसीटी १००८/९५१/प्र.क्र.१२६/का.४, दि. ३१/०७/२००८ ,
- ३) शासन अधिसूचना, वि.व न्या.वि., क्र. एमईडी ६७१४/६३५/प्र.क्र.७९/का.४, दि. ०५/१०/२०१६, दि. १८/०७/२०१८, दि. ३१/०८/२०१८ व दि. १९/०९/२०१९,
- ४) शासन निर्णय, वि.व न्या.वि., क्र. एचसीटी १००८/९५१/प्र.क्र.१२६/का.४, दि. २२/०१/२०१९ व शुध्दीपत्रक, दि. २५/०१/२०१९,
- ५) शासन निर्णय, सा.आ.वि., क्र. एमएजी-२००५/प्र.क्र.८२/आरोग्य-३, दि. १९/०३/२००५,
- ६) शासन निर्णय, सा.आ.वि., क्र. वैखप्र-२०१३/प्र.क्र.३२२/राकावि-२, दि. १०/१२/२०१३,
- ७) शासन निर्णय, सा.आ.वि., क्र. वैखप्र-२०१५/प्र.क्र.७९/राकावि-२, दि. ३०/०३/२०१५,
- ८) शासन निर्णय, सा.आ.वि., क्र. वैखप्र-२०१७/प्र.क्र.१०/राकावि-२, दि. २७/०१/२०१७, दि. ०४/१०/२०१९ व शुध्दीपत्रक, दि. १५/११/२०१७.

प्रस्तावना :-

मा. उच्च न्यायालयाच्या सेवानिवृत्त मुख्य न्यायमूर्ती व अन्य न्यायमूर्तींना सर्व राज्यात देय असलेल्या वैद्यकीय सुविधांमध्ये समानता येण्यासाठी मा. सर्वोच्च न्यायालयातील याचिका क्र. ५२३-५२४/२००२ मध्ये दाखल अवमान याचिका क्र. ४२५-४२६/२०१५ मध्ये संदर्भाधीन आदेशान्वये खालील सुविधा अनुज्ञेय करण्याचे मा. सर्वोच्च न्यायालयाने आदेशित केले आहे.

अ) उच्च न्यायालयाच्या कार्यरत न्यायमूर्तींना अनुज्ञेय असलेल्या वैद्यकीय प्रतिपुर्ती सुविधा सेवानिवृत्त न्यायमूर्तींना अनुज्ञेय कराव्यात.

ब) राज्य शासनाच्या मान्यतेशिवाय खाजगी रुग्णालयात घेतलेल्या वैद्यकीय उपचाराची प्रतिपुर्ती अनुज्ञेय करणे

क) प्रतिपुर्ती देयकांच्या मान्यतेचे अधिकार उच्च न्यायालयाच्या महाप्रबंधक यांना प्रदान करण्यात यावेत.

ड) इतर राज्यात घेतलेल्या वैद्यकीय उपचाराची प्रतिपुर्ती करणे.

ई) रोकडरहित वैद्यकीय सुविधा उपलब्ध करावी.

२ उपरोक्त पैकी ब), क) आणि ड) येथील वैद्यकीय सुविधा राज्य शासनाने संदर्भ क्र. २ व ३ येथील अधिसूचनांद्वारे लागू Maharashtra State Retired High Court Judges (Facilities for Medical Treatment) Rules २००८ अन्वये यापुर्वीच लागू केल्या आहेत. तसेच अ) येथे नमूद सुविधा देखील संदर्भ क्र. ४

येथील शा.नि. दि. २२/१/२०१९ व शुध्दीपत्रक, दि. २५/०१/२०१९ अन्वये लागू करण्यात आली आहे. उक्त ई) येथील रोकडविरहीत वैद्यकीय सुविधा लागू करण्याचे अद्याप प्रलंबित आहे.

कार्यरत न्यायमूर्तींच्या बाबतीत सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या, संदर्भ क्र. ५ ते ८ येथे नमूद शासन निर्णयान्वये वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय करण्यात आली आहे. मा. न्यायमूर्तींना अनुज्ञेय उपरोक्त वैद्यकीय सुविधा रोकडरहीत स्वरूपात देय करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. शासन यानुषंगाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :-

मा. उच्च न्यायालय, मुंबईचे कार्यरत मा. मुख्य न्यायमूर्ती/न्यायमूर्ती, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे न्यायमूर्ती म्हणून प्रथम नियुक्ती होऊन सेवानिवृत्त झालेले तसेच मा. मुंबई उच्च न्यायालयातून सेवानिवृत्त झालेले मा. मुख्य न्यायमूर्ती/न्यायमूर्ती यांना खालीलप्रमाणे रोकडरहीत वैद्यकीय सुविधा अनुज्ञेय करण्यास सदर शासन निर्णयान्वये मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

- मा. न्यायमूर्तींना, त्यांचे पती/पत्नी आणि त्यांचेवर अवलंबून असलेले (Dependent) कुटुंबीयांना देशभरातील कोणत्याही रुग्णालय/दवाखान्यात त्यांना अनुज्ञेय वैद्यकीय उपचार रोकडरहीत पद्धतीने पुरविण्यात येतील.
- तसेच आवश्यकता असल्यास सेवानिवृत्त न्यायमूर्तींच्या प्रकरणी वैद्यकीय उपचारांकरीता अग्रीम अनुज्ञेय राहिल.
- मा. महाप्रबंधक, मा.उच्च न्यायालय, मुंबई अथवा मा.उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायमूर्ती यांनी प्राधिकृत केलेले अन्य अधिकारी हे सदर प्रकरणी नियंत्रक अधिकारी असतील.
- सदर प्रयोजनाकरीता मुख्य लेखाशिक्ष (२०१४ ००६५) ०१ वेतन अंतर्गत प्रतिवर्षी अर्थसंकल्पित निधीपैकी रुपये ७ कोटी इतका निधी राखीव राहिल. तसेच त्याव्यतिरिक्त आवश्यकतेनुसार राज्य शासन अतिरिक्त निधी उपलब्ध करून देईल. उक्त निधीची मागणी करण्याची व राज्य शासनाकडून पुरेसा निधी प्राप्त करून घेण्याची जबाबदारी नियंत्रक अधिकारी यांची राहिल.
- मा. न्यायमूर्ती, त्यांचे पती/पत्नी किंवा त्यांचेवर अवलंबून असलेले (Dependent) कुटुंबीयांना अनुज्ञेय वैद्यकीय उपचार रोकडरहित पद्धतीने उपलब्ध करण्याकरीता, संबंधित रुग्णालय/दवाखाना प्रशासनाचे त्याबाबतचे अंदाजित खर्चाचे मागणीपत्र त्यांच्या लेटरहेडवर सक्षम प्राधिकाऱ्याच्या स्वाक्षरीने महाप्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई यांना सादर करण्यात यावे.
- रुग्णालयाकडून वैद्यकीय खर्चाचे अंदाजपत्रक प्राप्त झाल्यानंतर, मा. महाप्रबंधक कार्यरत न्यायमूर्तींच्याप्रकरणी मा. मुख्य न्यायमूर्ती, उच्च न्यायालय, मुंबई यांच्या अथवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अन्य अधिकारी यांच्या मान्यतेने आणि सेवानिवृत्त न्यायमूर्ती यांच्या प्रकरणी स्वतःच्या अधिकारात संबंधित रुग्णालयास क्रेडिट नोट तातडीने देतील व अंदाजित रकमेच्या ८०% इतकी रक्कम संबंधित रुग्णालय/दवाखान्याच्या खात्यावर अग्रीम स्वरूपात मूळ अंतिम देयकाच्या अधीन राहून वळती करतील.
- संबंधित रुग्णालयाकडून रुग्णास डिस्चार्ज मिळण्यापूर्वी मूळ कागदपत्रांच्या तपासणीअंती, उपचारावरील (आगाऊ रक्कम वगळून) उर्वरीत खर्च देय असल्यास उर्वरीत देयकाची रक्कम नियंत्रक अधिकारी प्रमाणित करून संबंधित रुग्णालयास थेट अदा करतील अथवा रक्कम कमी असल्यास ती समायोजित करण्याची कार्यवाही करतील. रक्कम समायोजनाची कार्यवाही एक महिन्याच्या आत पूर्ण करण्याची जबाबदारी नियंत्रक अधिकारी यांची राहिल.

- मा. न्यायमूर्तींना रोकडरहित वैद्यकीय सुविधा अधिक सुलभपणे पुरविण्याकरीता नियंत्रक अधिकारी रुग्णालये सुचिबद्ध (Empanel) करू शकतील.
- २. यानुषंगाने होणारा खर्च हा “मागणी क्र. जे-१, २०१४ न्यायदान (००), १०२ उच्च न्यायालये (भारत) (०१) (०१) न्यायमूर्ती (२०१४ ००६५) (अनिवार्य) ०१ वेतन” या लेखाशीर्षाखाली त्या त्या वित्तीय वर्षाच्या मंजूर अनुदानातून निधी विहीत पद्धतीने अर्थसंकल्पित करून भागविण्यात यावा.
- ३. प्रस्तुत शासन निर्णय मा. मंत्रीमंडळाच्या दि. १०/०७/२०२५ रोजीच्या बैठकीतील निर्णयास अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.
- ४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.go.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०७१११४३६२०५८१२ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(विलास वसंत गायकवाड)

विधि सल्लागार-नि-सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र शासन यांचे स्वीय सहायक, राजभवन, मुंबई.
- मा. मुख्यमंत्री महोदय यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. उपमुख्यमंत्री तथा मंत्री, वित्त विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. उपमुख्यमंत्री तथा मंत्री, नगर विकास विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. विरोधी पक्षनेता विधान परिषद/विधानसभा, विधानमंडळ, मुंबई.
- मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. महाप्रबंधक, मुंबई उच्च न्यायालय, मुंबई.
- प्रबंधक, मूळ शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई.
- प्रबंधक (प्रशासन), मुंबई उच्च न्यायालय, खंडपीठ नागपूर/औरंगाबाद.
- महालेखापाल (लेखापरीक्षा/लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-एक, मुंबई.
- महालेखापाल (लेखापरीक्षा/लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-दोन, नागपूर.
- अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
- जिल्हा कोषागार अधिकारी, नागपूर/औरंगाबाद.
- वित्त विभाग (अर्थ-११/व्यय-१०), मंत्रालय, मुंबई.
- कार्यासन अधिकारी, का. २३/२४, विधि व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- निवड नस्ती.